

Svenska Lantbrukssällskapens Förbund
100-årsfest 21.5.2010
Jord- och skogsbruksminister Sirkka-Liisa Anttila

Bästa gäster,

Jag vill å det varmaste gratulera Svenska Lantbrukssällskapens Förbund för er 100-åriga bana inom lantbruksrådgivning. Jag vill även tacka för inbjudan och äran att få framföra statsmaktens hälsning på er fest. Under förbundets hundraåriga historia har jordbrukets omvärld genomgått stora förändringar. Så tidigt som vid förra sekelskiftet hade lantbruket redan tagit stora steg framåt. Odlingsmetoderna hade blivit bättre, det fanns fler grödor och växtsorter och boskapen blev allt produktivare. Under de följande decennierna var lantbruket i Finland med om många olika historiska skeden: självhushållning, krig och ransonering, mekanisering, massflytt från landsbygden på 1960-talet och medlemskap i EU 1995.

Maatalousneuvonnan rooli maatalouden kehittämisessä on ollut kiistaton. Neuvontaa on tarvittu koko ajan paremman tuotoksen ja kannattavan tuotannon takaamiseksi. Maaseutuneuvonta katsotaan alkaneen Suomen Talousseuran perustamisesta 1797, joten maassamme on ollut yli 200 vuotta järjestötyötä ja järjestelmällisesti harjoitettua maatalousneuvontatyötä peräti yli 250 vuotta.

Ur ett historiskt perspektiv är dagens förändringar inom jordbruket inte alls ovanligt stora. Förändringar har alltid skett, men i dag sker de mycket snabbare än förr. Förr tog det längre för nya metoder och tankesätt att slå igenom. I dag är takten mycket hårdare och trots detta måste vi fortfarande hänga med. I och med EU-anslutningen förändrades jordbrukssektorn så totalt, och så blixtnabbt, att det knappast finns något motsvarande. Gränsskyddet avvecklades och vi gick med i den gemensamma marknaden, där den ledande principen är en öppen marknadsekonomi.

Oavsett dessa förändringar har era mål och arbetsmetoder, till exempel personlig rådgivning, varit desamma under en lång tid. Givetvis har IT-utvecklingen och uppkomsten av olika elektroniska nätverk påverkat arbetsmetoderna. Enligt vad jag har förstått är förbundet ur organisatorisk synvinkel undantaget till den i övrigt vanliga linjen att ta efter de lösningar som infördes i Sverige. Här i Finland gick man inte in för en statligt styrd och

statligt driven lantbruksrådgivning som i grannlandet, utan valde istället att utgå från eget initiativ och lokala förutsättningar, vilket skapade regionala organisationer som arbetar på landskapsnivå. Denna lösning har visat sig fungera bra i Finland.

Bästa åhörare,

Den globala ekonomin och livsmedelsproduktionen blir allt mer marknadsorienterade och detta har påskyndat de strukturella förändringarna inom jordbruket. Företagen har blivit större, marknaden är öppnare och konkurrensen hård. Målet för politiken är att garantera kontinuiteten inom livsmedelsproduktionen oberoende av dessa omfattande förändringar. En jordbrukare arbetar på lång sikt, vilket innebär att produktionen inte kan reagera så snabbt på förändringar som kvartalsekonomin ofta kräver. Dessutom måste jordbrukare vanligtvis göra stora kapitalintensiva investeringar som kan binda företaget i tiotals år. Staten vill göra sitt för att stödja den finländska jordbrukssektorn och hjälpa den att anpassa sig till förändringar. Det är viktigt för statsmakten att vi kan fortsätta trygga stödet till jordbruksinvesteringar i Finland. Det krävs dock bättre producentpriser på marknaden för att lantbruksnäringarna ska vara lönsamma. Samarbetet mellan producenter måste intensifieras för att förbättra täckningsbidraget i produktionen.

Det räcker inte enbart med stödpolitik, utan det mervärde som uppstår i livsmedelskedjan måste fördelas rättvisare mellan dem som medverkar i kedjan – med andra ord måste marknaden ge större inkomster. Jordbrukarna producerar varor av högsta kvalitet och de måste kräva och få ett bättre pris för sina produkter. Ett stort och erkänt problem i den europeiska livsmedelskedjan är bristen på transparens och den olika förhandlingskraft som de olika aktörerna har i kedjan. Europeiska kommissionen har emellertid tagit itu med problemet och håller på att ta fram en avtalsmodell som är avsedd att användas både mellan producenter och industri och mellan industri och handel.

Euroopan unionin yhteinen maatalouspolitiikka uudistuu seuraavan 2–3 vuoden aikana, joten nyt elämme tärkeitä vaikuttamisen aikoja. Uusi CAP tulee voimaan vuoden 2013 jälkeen. Suomi on valmistellut kantojaan CAP 2013 jälkeen -politiikkaansa tiiviissä yhteistyössä tuottajajärjestöjen ja tutkijoiden kanssa. Suomen yksi päälinjaus on kestävä perheviljelmäpohjaisen elintarviketuotannon ylläpitäminen myös EU:n epäsuotuisimmilla alueilla. EU:n maatalouspolitiikka on kehittynyt yhä markkinalähtöisemmäksi ja tukia on irrotettu tuotannosta. Suomalainen maatalous ei kuitenkaan pysty toimimaan pelkkien

tuotannosta irrotettujen tukien varassa. Meille on olennaista, että jatkossakin voimme maksaa tuotantosidonnaisia tukia. Tärkeää on myös se, että pystymme maksamaan jatkossakin kansallisina tukina liittymissopimuksen artiklojen 141 ja 142 tuet, kuten tähänkin asti.

Hyvät juhlavieraat,

Maatalousneuvonta on laaja ja haastava työkenttä. Valtavasta tietomäärästä on osattava poimia oleellinen ja suomalaista maataloutta hyvin tukeva tieto. Tämän lisäksi tieto on välitettävä asiakkaille sopivassa ja käytännöllisessä muodossa ja nykyään vielä entistä nopeammin. Nykyaikaiset investoinnit maataloudessa vaativat paljon teknistä osaamista ja neuvonnan on oltava ajan tasalla kaikessa tässä. Arvostan suuresti neuvojen ammattitaitoa. Neuvojan oman osaamisen kehittäminen onkin erittäin tärkeää koko ajan, sillä vaatimukset ovat yhä kovemmat.

Neuvontaa on joissakin yhteyksissä pidetty yhtenä syyllisenä Suomen maatalouden ylituotantoon. Tänä päivänä tilanne on toinen ja tuotannon vapauduttua mm. sika- ja siipikarjataloudessa neuvontajärjestöjen vastuu kasvaa tapauksissa, joissa maatilatalouden yrittäjä maataloustuotantoa laajentaessaan ottaa puhtaasti yrittäjyyteen liittyviä, aikaisempaa isompia riskejä. Neuvonnan rooli ja vastuu on tällöin suuri, jotta se kykenee ja osaa neuvoa ja auttaa yrittäjää päätöksenteossa.

Företagslivet på landsbygden måste kunna hänga med när omvärlden förändras. Detta förutsätter stora utvecklingsinsatser. När ett nytt småföretag startar på landsbygden, är företagsfinansieringen och företagarrådgivningen mycket viktiga. Rådgivning och handledning är det bästa sättet att låta företagarna ta del av den ekonomiska kompetens som finns. Särskilt marknadskunskap är oerhört viktigt för företagare. Det är hårt arbete att marknadsföra en produkt – ingen produkt säljer av sig självt, hur bra den än må vara. Detta är en utmaning också för rådgivningssektorn – nya samarbetsformer och synergifördelar behövs över hela rådgivningsfältet.

En särskild styrka som ni har på SLF är ert modersmål. Svenskan underlättar bland annat kommunikationen och samarbetet med andra nordiska rådgivningsorganisationer. Här vill jag uppmuntra er till ett intensivare nordiskt samarbete och till att hitta många fler nordiska

samarbetsformer. Det behövs även en större specialisering vid rådgivningscentralerna så att företagarna får tillgång till expertis på högsta nivå.

Bästa åhörare,

Vilken är då rådgivningens roll i framtiden? Jordbruket och landsbygden står inför utmaningar, men också möjligheter. Den tilltagande konkurrensen, kraven i omvärlden och principen om hållbar utveckling ställer oerhört hårda krav på sektorn. Några av de få nationella medel som vi kan tillgripa för att möta dessa utmaningar är forskning och att ge jordbrukarna, i synnerhet de som just har etablerat sig i branschen, tillgång till resultaten. Här spelar även utbildning en väsentlig roll. Det går inte att överföra kunskaper på det sätt som krävs om inte den grundläggande yrkesutbildningen och vidareutbildningen i sektorn håller dagens standard.

Rådgivningsorganisationens verksamhetsfält är på väg att utvidgas från lantbruksnäringarna till att omfatta hela landsbygden och dess olika näringar. I detta avseende kan man säga att cirkeln är på väg att slutas; ursprungligen var nämligen organisationerna för lantbruksrådgivning verkliga "mångsysslare". Detta återspeglas av orden "hushållssällskap" eller "hushållningssällskap" i vissa ursprungliga namn. Ett exempel är Finlands äldsta fortfarande verkamma förening, som ingår i er organisation: Finska Hushållningssällskapet, Suomen Talousseura.

Toiminnan monipuolistuminen tuo mukanaan uusia haasteita. Tarvittavan tiedon määrä kasvaa ja tason on oltava korkea, jotta asiakkaiden monimuotoiset ja usein mutkikkaat ongelmat voidaan ratkaista niin, että asiakas saa käyttämälleen rahalle riittävän vastineen. Uudet haasteet eivät kuitenkaan ole ylipääsemättömiä neuvontajärjestelmälle, joka on menestyksellisesti toiminut yli 200 vuotta.

Maaseudun yrittäjyyden edistämisen on varmasti suurelta osin kysymys asennemuokkauksesta ja oikeanlaisen ilmapiirin luomisesta, sillä moni asia on enemmän kiinni psykologiasta kuin tiedoista ja taidoista. Vapaaehtoinen järjestötyö on varmasti paras tapa vaikuttaa asenteisiin ja maaseudun henkiseen ilmapiiriin yleensäkin. Ministeriön strategian mukaista on se, että maaseutuyrittäjyyden monipuolistamista ja pk-yritysten yrittäjätaitojen vahvistamista jatketaan koulutuksen ja neuvonnan keinoin. Maatilayrittäjien

koulutus ja neuvonta ovatkin investointien, innovaatioiden sekä tukien lisäksi keinovalikoimassa mukana, kun maaseudun kehittämissuunnitelmassa on mietitty keinoja vastata maatalouden tuleviin haasteisiin. Erityisesti ympäristötoimenpiteiden vaikuttavuuden lisäämiseksi keskeistä on vahvistaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä hyviä käytäntöjä.

Ärade gäster,

Folkskolelärarna lyfts ofta fram när man talar om landsbygdens bildning, men också lantbruksrådgivarna har i högsta grad varit med om att påverka och förändra jordbrukarnas tänkesätt. Olika samhällsåtgärder har visserligen alltid haft en stor inverkan på just jordbrukssektorn.

Jag vill ännu en gång gratulera SLF för förbundets 100-åriga verksamhet och önska fortsatt framgång i er strävan att trygga en god framtid för landsbygdens och fosterlandets bästa. Utbildning och fortbildning är dagens melodi i vårt samhälle, och därför kommer det alltid att finnas plats och behov för en rådgivningsorganisation som bygger på frivilligt arbete.